

Visio: Kaukana kaikesta, lähellä sinua – yhdessä enemmän elinvoimaa

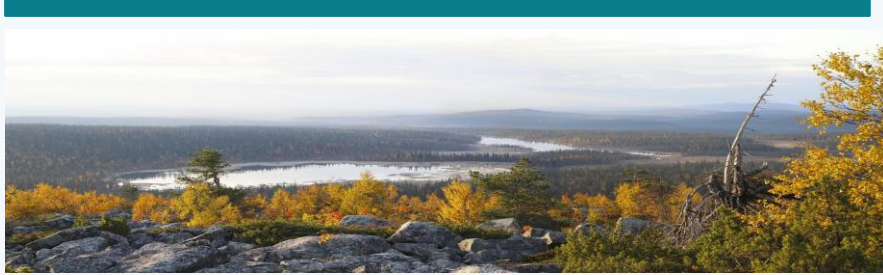
**Luomme Suomen
tulevaisuutta**

**Vahvistamme Sallan
elinvoimaa**

**Arvostamme kestäväää
elämäntapaa**

*Suomen Lähilukioyhdistys ry:n 30-
vuotisjuhlaseminaari 16.-17.4.2026*

? Miksi strategiatyö on nyt tärkeää?

- Lukion rahoitukseen liittyvä lainsäädäntö
- Tarvitaan iso kuva ja visio kunnan kehittämisen perustaksi
- Investoinnit esim. matkailuun, asuntoihin ja markkinointiin vaativat pitkäjänteisyyttä
- Kunnan elinvoima sekä lukion ja perusopetuksen tulevaisuus kytkeytyvät toisiinsa
- Tulevaisuususkon ja toivon johtaminen on välttämätöntä

Sallan lukion ja sivistyspalveluiden strategiatyön viitekehys

STRATEGISET ELEMENTIT

MISSIO

Miksi olemme olemassa? Ketä varten?

VISIO 2032

tavoitetulevaisuus

Mihin haluamme mennä?

STRATEGISET

PAINOPISTEET

Mitä priorisoimme?

TOIMENPITEET

Mitä ja miten toteutamme?

ARVIOINTI

Miten seuraamme?

STRATEGIATYÖN ORGANISOINTI

MITÄ TEHDÄÄN?

*Toimintaympäristön
analyysi, PESTEL, EVA,
skenaariot, visio, stepit*

KUKA / KETKÄ TEKEE?

*Henkilöstö
Opiskelijat
Päätäjät
Asukkaat*

KUKA JOHTAA?

*Kokonaisvastuu,
tiedottaminen,
viestintä ja
markkinointi*

MILLOIN TEHDÄÄN?

*Aikataulu ja
vaiheistus*

MISSÄ KONTEKSTISSA?

*Globaali, arktinen,
Eurooppa, Suomi,
Lappi, seutukunta,
kunta, Kuusamontie 71*

1. Toimintaympäristö: Täytyy katsoa kaukaa nähdäkseen lähelle

PRESENTING THE ARCTIC URBAN-REGIONAL COOPERATION NETWORK

What is the EU policy in the Arctic?

The European Union is in the Arctic. With a strong relationship that involves Arctic territories in the EU and the broader Arctic, trade and commerce, culture and human activities, and a long-standing history of cooperation, the EU is a committed and reliable partner.

The Joint Communication for a stronger EU engagement for a peaceful, sustainable and prosperous Arctic published in October 2021 updated the EU Arctic policy by responding to geopolitical, environmental, economic and societal changes and opportunities. It seeks to foster cooperation or sustainable approaches to overcome challenges and promote a fair and inclusive management of opportunities.

ARCTIC URBAN-REGIONAL COOPERATION

Funded by the European Union

What is Arctic Urban-Regional Cooperation?

The Arctic Urban and Regional Cooperation (AURC) is the first programme of its kind enabling local authorities from like-minded Arctic countries to collaborate through peer-to-peer learning and sharing on sustainable urban and regional development challenges and solutions.

Launched in November 2023, the new AURC programme is supporting 15 Arctic local authorities from Finland, Sweden, Norway, Greenland, Iceland, Canada, and USA to exchange knowledge and experiences on thematic priorities.

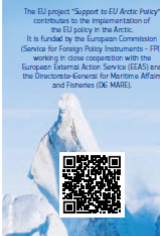

How does it work?

Local authorities participate in thematic networking events, international study visits and online technical sessions and webinars.

Thematic clusters focus on creating a more socially sustainable Arctic, inclusive economic development and a green transition in the Arctic, as well as the transversal priorities of digital transition and working towards more gender equality and meaningful social inclusion of youth, Indigenous Peoples, local communities and marginalised groups.

The cooperation also involves local cross-sectoral stakeholders to achieve sustainable and inclusive results.

What will it achieve?

Participating local authorities work together in a structured action planning process to transfer knowledge and best practices on sustainable urban and regional development priorities. Whether digitising municipal services, developing strategies to attract people to the end city in the Arctic, or working on sustainable tourism, each local authority develops effective and lasting solutions tailored to their unique needs.

Why is it needed?

Climate change is the most comprehensive threat across the Arctic. The EU has strategic and day-to-day interests, both in the European as well as in the broader Arctic.

The EU also has a fundamental interest in supporting multilateral cooperation and in working to ensure that the Arctic region remains safe, stable, sustainable, peaceful and prosperous.

The EU shares the responsibility for global sustainable development, and to improve the living conditions of people living in the Arctic, including Indigenous Peoples.

Funded by the European Union

January 2024

This publication was funded by the European Union. Its contents reflect the sole responsibility of 'Support to EU Arctic Policy' project implemented by OJF and do not necessarily reflect the views of the European Union.

2. Toimintaympäristö Salla - Suomen 7. laajin kunta 900 km päässä kehäkolmosesta

Sallan toimintaympäristö

~3 200

41 koulua lakkautettu ->
Väestömurroksen superosaaja

60 vuotta

lukio vuodesta 1966
(kasvattajaseura)
kv-lukio vuodesta 2007

In the
Middle of
Nowhere

etäisyydet, yhdenvertaisuus,
saavutettavuus, itärajaa,
tuntureita, jokia ja järvi

kunta

kunnan tehtävät

digi

hybriopetus- ja opiskelu sekä
tekoäly

3. Kartoita pelikenttä -> PESTEL -analyysi

P Political

E Economic

S Social

T Technological

E Environmental

L Legal

4. Sallan lukion PESTEL- analyysi

P Political

Valtion, alueen (Lappi) seutukunnan (Itä-Lappi) ja kunnan (Salla) taso. Työttömyys, maahanmuutto, säästäminen, kasvu, taloudellinen kestävyys, globaali tilanne, itäraja...

E Economic

Kunnan maksuosuus lukiokoulutuksesta valtiolle, kunnan valtionosuus, kunnan oma osuus, lukuvuosimaksut EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta, elivoima...

S Social

Väestönmurros, kaupungistuminen, hyvinvointialueet, yhteisöllisyys, osallisuus, erilaiset tavat opettaa, opiskella jja oppia, moninaisuus...

T Technological

Digitaaliset oppimisympäristöt, tekoäly, hybridiopetus- ja -opiskelu...

E Environmental

Arktisuus, luonto, ilmastonmuutos, 8 vuodenaikaa...

L Legal

Lukion rahoitusjärjestämän muutos, lukuvuosimaksut, kotouttaminen, maahanmuuttoon liittyvä lainsäädäntö...

5. Tarkastele eri näkökulmista - ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

MIKÄ IHMEEN EVA?

Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnilla (EVA) arvioidaan ennalta valmisteltavan päätöksen vaikutuksia eri näkökulmista. Vaikutusten ennakoarviointi sisältää moninäkökulmaisen ja helposti toteutettavan tarkastelun siitä, mitä nopeita tai pitkän aikavälin vaikutuksia päätöksellä ja sen mahdollisilla vaihtoehdoilla on. Näkökulmina voivat olla esimerkiksi: kuntalaiset, talous, ympäristö, kuntaorganisaatio, tai jokin muu

5. Sallan lukion evaus

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Koulutuspalvelu säilyy omassa kunnassa, mikä vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja luottamusta kunnan palveluihin.

Lapsivaikutukset (LAVA)

Nuorten arki kevenee lyhyempien koulumatkojen ansiosta. Turvallinen ja tuttu oppimisympäristö tukee kasvua ja koulutuspolun jatkumista.

Liikunta- ja liikkumisvaikutukset

Päivittäinen matkustaminen vähenee, mikä lisää aikaa vapaa-ajalle ja palautumiselle.

Mielenterveysvaikutukset

Pienet opetusryhmät mahdollistavat yksilöllisen tuen ja varhaisen puuttumisen, mutta pieni ikäluokka voi lisätä kokemusta sosiaalisesta rajallisuudesta.

Sukupuolivaikutukset

Koulutus on yhdenvertaisesti saavutettavaa kaikille sukupuolille. Merkittäviä sukupuolittuneita vaikutuksia ei ole tunnistettu.

Terveys/hyvinvointivaikutukset

Vähemmän pitkää matkustamista vähentää kuormitusta ja tukee kokonaisterveyttä.

Sosiaaliset vaikutukset

Nuorten kiinnittyminen kotikuntaan vahvistuu. Sosiaalisia verkostoja voidaan laajentaa yhteistyöllä muiden lukioiden kanssa.

Yhdenvertaisuus

Parantaa toisen asteen koulutuksen saavutettavuutta Lapissa ja harvaan asutulla alueella

Kuntatalous

Kustannus per opiskelija on korkea, mutta pitkällä aikavälillä lukio tukee pitovoimaa ja elinvoimaa.

Kuntaorganisaatio

Edellyttää joustavia hallinto- ja henkilöstöratkaisuja sekä yhteistyötä

Elinkeinoelämä ja elinvoima

Koulutuspalvelun säilyminen tukee Sallan veto- ja pitovoimaa.

Ympäristö

Pitkien koulumatkojen ja kuljetusten väheneminen pienentää päästöjä.

Kansainvälisyys

Suomi tarvitsee vuosittain vähintään 40 000 ulkomaalaista, jotta palvelut voidaan säilyttää

6. Hyödynnä
tekoälyä
Liite Pestel,
Evaus ja muuta
materiaalia

Gemini
ChatGP
Copilot
Claude

Sallan lukion tulevaisuuden tarkastelu (2025–2035)

Tämä kuvaus täydentää esitystäsi ja toimii pohjana Sallan lukion strategiselle ennakoinnille hyödyntäen **PESTEL-analyysiä** ja **ennakkovaikutusten arviointia (EVA)**. Tarkastelu on nimenomaan **paikkaperustainen**: Salla, Itä-Lappi, harvaan asuttu alue, itärajan vaikutukset ja arktinen toimintaympäristö.

P – Political (poliittiset tekijät)

Keskeiset ilmiöt

- Valtion koulutuspolitiikka ja lukiokoulutuksen rahoitusratkaisut (leikkaukset, painotukset, tuloksellisuus).
- Itärajan geopolitiittinen tilanne ja turvallisuuspolitiikka: vaikutukset vetovoimaan, muuttoliikkeeseen ja kansainvälisyyteen.
- Lapin ja Itä-Lapin aluekehitys: saavutettavuus, koulutuksen rooli alueellisessa elinvoimassa.
- Kuntatalouden kiristyminen ja priorisointipaineet.

Merkitys Sallan lukiolle

- Lukion asema kunnan strategisena elinvoimatekijänä korostuu.
- Koulutuksen merkitys nuorten pitovoiman ja turvallisuuden tunteen rakentajana kasvaa.

EVA-näkökulma

- *Jos panostamme lukion profiiliin ja yhteistyöhön*: vahvistamme Sallan näkyvyyttä, nuorten kiinnittymistä ja alueellista resilienssiä.
- *Jos emme tee mitään*: lukio nähdään kulueränä, ja haavoittuvuus poliittisille päätöksille kasvaa.

7. Valitse taakkasi

Skenaariot eli tulevaisuuskuvat

Elinvoimalukio

Selviytymislukio

Kuihtuva lukio

Sallan lukion visio 2032

Sallan lukio on kansainvälinen 8 vuodenajan arktinen lukio, joka yhdistää osaamisen ja kestävän elämäntavan

Jokaisella nuorella on oikeus merkitykselliseen tulevaisuuteen

Lukio on keskeinen toivon instituutio

Kulttuurinen moninaisuus on voimavara

Missio: Järjestämme ja kehitämme suomenkielistä lukiokoulusta

Strategiset painopisteet

1

Kansainvälinen rekrytointi

Tavoitteellinen rekrytointi EU:n alueella ja EU/ETA-maiden ulkopuolelta, selkeä prosessi oleskelulupaan ja maksujärjestelyyn

2

Arktinen pedagogiikka

Lapin yliopiston ja Helsingin yliopiston kanssa yhteistyössä

3

Kestävä elämäntapa

Ekologisuus, taloudellisuus, kulttuurisuus ja sosiaalisuus.
Kesälukukauden kehittäminen.

4

Yhteisöllisyys ja hyvinvointi

Asuntolat ja kolmen lukuvuoden lukuvuosi tukevat kansainvälisten opiskelijoiden integroitumista Sallaan ja Suomeen

Kolme kysymystä sinulle

1

Onko lukiollasi strategia, joka ulottuu vuoteen 2030?

Visio ja strategia pakottaa katsomaan yli talous- ja toimintasuunnitelmakausien

2

Tiedätkö, miten lukion rahoitus vaikuttaa teidän tilanteeseenne?

Kaikki lukiot ovat uuden tilanteen edessä

3

Mikä tekee teidän lukiostanne ainutlaatuisen – ja oletteko kertoneet siitä riittävän rohkeasti?

Tulevaisuus otetaan haltuun strategisesti

ARKTINEN 8-VUODENAIKASPEDAGOGIIKKA – SALLAN AINUTLAATUINEN PROFIILI

1 Pakkastalvi

Joulu–Helmikuu

Revontulet, tähtitaivas, kaamos – fysiikka, psykologia, kuvataide

3 Jäidenlähtökevät

Huhtikuu

Joet vapautuvat, vasomisaika – fysiikka, biologia, historia

5 Sadonkorjuu

Kesäkuu–Heinäkuu

Aurinko ei laske – fysiikka, biologia, liikunta, matematiikka

7 Ensilumi

Lokakuu

Maa jäätyy, ensimmäinen lumi – maantiede, biologia, historia

2 Hankikantokevät

Maaliskuu

Hanki kantaa, pitkät hiihtoretket – biologia, liikunta, maantiede

4 Yötön yö

Touko- ja kesäkuu

Luonto herää, kasvillisuus – biologia, kemia, kuvataide

6 Ruska

Elokuu–Syyskuu

Värien räjähdys, marjat, sienet – kemia, kuvataide, kotitalous

8 Joulukaamos

Marraskuu

Talvi syvenee, kaamos lähestyy – fysiikka, liikunta, yhteiskuntaoppi

Salla – sijainti

"Maailman puhtainta ilmaa" – virallinen kyltti Sallatunturin huipulla

10 km

Sallatunturi

Hiihtokeskus & kansallispuisto

10 km

Sallan kansallispuisto

Suomen 41. kansallispuisto (2022)

15 km

Venäjäns raja

Sallatunturilta näkee Vanhan Sallan

70 km

Kemijärvi

Lähin juna-asema, yöjuna Helsingistä

110 km

Kuusamo / lentokenttä

Karhunkierros, Oulanka NP

150 km

Rovaniemi / lentokenttä

Suorat lennot Helsingistä

915 km

Helsinki

Yöjuna – aamulla Kemijärvellä

Kestävä elämäntapa 8 vuodenajan pedagogiikassa – neljä ulottuvuutta

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Arktinen luonto oppimisympäristönä – ei kulissina

- Ilmastonmuutos näkyvissä suoraan: lumi, jää, kasvillisuus muuttuvat
- Ekologiset taidot
- Salla kansallispuisto aarniometsät, suot, tunturit, vesistöt ähellä
- Hiilijalanjälki, kiertotalous, erämaan etiikka

KULTTUURINEN KESTÄVYYS

Paikkaidentiteetti ja kulttuurinen muisti oppimisen perustana

- Paikallinen kulttuuri ja moninainen kulttuuri kohtaavat
- Sallan sotahistoria: sodan ja jälleenrakennuksen museo
- Poronhoito, kalastus, metsästys, marjastus, luonnontuotteet kulttuurisena käytäntönä, ei vain elinkeinona
- Kulttuuriset taidot, erityisesti kädentaidot, kuvataide

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Yhteisö, osallisuus ja tulevaisuuden rakentaminen yhdessä

- Kansainvälistä opiskelijoita + paikallinen yhteisö = aito kohtaaminen
- Asuntolat tukevat yhteisöllisyyttä ympäri vuoden
- Kyhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, tunteiden tunnistaminen ja säätelytaidot
- Pitkä etäisyys palveluihin → itseohjautuvuus ja vastuullisuus

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Lukio kunnan elinvoimamootorina – kestävä rahoitusmalli

- Opiskelijamaksut (13 400 €/lv) kompensoivat valtionosuuden menetyksen
- Matkailu + lukio = synergiaetu: asuntolat, palvelut, työllistyminen
- Yhteiset opettajat perusopetuksen kanssa – laadukas jatkumo ja yhteistyö
- Pitkäjänteinen strategia (2026-2032): investoinnit kannattavat

Toimenpiteet 2026–2032 – mitä, kuka, milloin ja missä?

1 Kansainvälinen rekrytointi

Mitä:	Rekrytointikampanjat, markkinointimateriaalit, yhteistyökoulut
Kuka tekee:	Rehtori + lukion tiimi
Kuka johtaa:	Lukion rehtori
Milloin:	Jatkuva
Missä:	Kohdemaat, digitaaliset kanavat

2 Arktinen pedagogiikka käytäntöön

Mitä:	8-vuodenaikasuunnitelma, oppiaineiden integraatio, retket ja maastopäivät
Kuka tekee:	Opettajatiimi + rehtori
Kuka johtaa:	Rehtorit
Milloin:	Lukuvuosi 2026-2028 (Lapin yliopisto ja Helsingin yliopisto yhteistyöhanke)
Missä:	Salla, Sallan kansallispuisto, Värriön tutkimusasema

3 Talouden vakautus

Mitä:	Maksujärjestelmä, sopimukset, oleskelulupaprosessin tuki
Kuka tekee:	Hallinto + kunta
Kuka johtaa:	Johtava Rehtori
Milloin:	Ennen 1.8.2026
Missä:	Salla,

4 Yhteisöllisyys ja hyvinvointi

Mitä:	Asuntolatoiminta, tutortoiminta, kulttuuriohjelma, integraatio
Kuka tekee:	Opo, koordinaattori, auntolan henkilöstö + opettajat
Kuka johtaa:	Opintoohjaaja
Milloin:	Jatkuva
Missä:	Salla, asuntolat, kunta

Seurattavat mittarit määrällisiä ja laadullisia

- **Opiskelijat (opiskelu, osaaminen, hyvinvointi)**
sijoittuminen, kotoutuminen, suomen kieli)
- **Opettajat (opettaminen, osaaminen, hyvinvointi)**
- **Talous**
- **Arktinen pedagogiikka**
- **Kestävä elämäntapa**

Arviointisykli

Vuosittain

Opiskelijamäärät, talousluvut, pedagoginen palaute, henkilöstöarviointi

2027 (väliarvio)

Strategian ensimmäinen laajempi tarkastus – kurssikorjaukset tarvittaessa

2029

Toimenpiteiden uudelleenpriorisointi, rekrytointistrategian päivitys

2032 (loppuarvio)

Koko strategiakauden arviointi – pohja seuraavalle strategialle